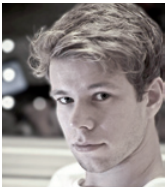

Kjak

Djóni Højgaard

Hvør er ætlanin?

Ikki ein dagur fer framvið, uttan hjartasuff og hugmód seta sín dám á sosialu miðl-unum, og nú, eftir at av-tøkan av landsbankanum bleiv trumfað í gjøgnum, tykist máttloysið fullkomið. Sjálvdan rýkur at ongum brandi, og tað er ikki trupult at finna orsøkirnar til frá-flyting, gleps og hjartasuff.

Eg sat í gjárkvøldi og hugdi at sending, sum Suni Merkisstein hevur gjørt um føroyska tjóðsangin, sum umhandlar eina vekingar og broytingartíð í føroyska samfelagnum. Við tjóðskaparrákinum breiddi seg ein størri tilvitska um egna til-veru og mentan. Tó høvdu fólk tá, neyvan fyristillað sær, at vit einaferð skuldi vera komin so langt, sum vit

eru komin í dag.

Sjálvt startskotið til tjóðskaparrørsluna í Føroyum sigst vera tiltikni jólafundurin í 1888, har ein av viðtøkunum var at føroy-ingar skuldu ganga fram í øllum lutum. Kanska nakað óítøkiligt, men hóast alt ein vilji til framburð, sum í dag tíverri kann tykjast trupul at fáa eygað á. Sjálvt um rákið, sum tá tók seg upp, kann tykjast naivt og yvirromantiskt, var tað altíð grundað á ein vilja um framburð, grundað á upp-lýsing og mentan.

Sitandi samgonga, sum tók við fyrri góðum ári síð-ani, legði hart út, við at um-skipað skattingina og ræna av uppsparingini, sum er spardur upp í framtíðar pen-

sjónsskatti. Tað skuldi loysa seg at arbeiða.... Gamaní, men um tað var veruliga mantraði, høvdu teir fyrst farið eftir at fáa inntøkur fyrri landsins egnu ognir, sum hvørt ár antin fara í privatar lummar, ella blíva oyslaðir vekk í berum kleyvvarskapi. Men tað gjørdur teir ikki (teir eru jú næstan allir menn). Ístaðin rændu teir frá komandi ættarliði og góvu til tey, sum áttu. Tað, sum framvegis veruliga skuldi loysa seg, var at kenna onkran á løgtingi.

Nú eru bókhaldarabrillurnar so tiknar uppá, tí figgjarlógin skal javnviga, verður sagt. Løgið, tá man beint frammanundan hevur økt strukturella hallið við 300 mió. Kappast verður dúgliga um, hvussu nógv

kann sparast eftir reyv. Ikki tí, veruligar rationaliseringar liggja bara og bíða til at blíva framdar innan heilsuverki og útbúgving, har alt er pettað so smátt sum gjørligt. Men gakk, veruligur fornuftur fær ikki pláss á tingi og nú verður skorið í mentan og vitananstovnum, sum um nakað, er tað, sum skal til fyrri at byggja land. Ment-anagrunnurin verður skerd-ur, Landsbankin skal takast av, Setrið verður skert og Havstovan verður skerd. Útbyggingar í Marknagil og havransóknarskip útsetast hvørt ár, alt meðan fjórða statsvaldið og fremsti ment-anarberi spakuliga sleppur at bløða út.

Amerikanski forsetin John F. Kennedy segði til

innsetanarrøðuna í 1961 "Spyr ikki hvat landið kann gera fyrri teg. Spyr heldur, hvat tú kanst gera fyrri landið". Í Føroyum kundi man tikið hesi orðini til sín, tí mangan tykist tað, sum alt vendir á høvðinum. Vinnupolitikkur snýr seg ikki um at fáa sum mest burturúr, men at so nógv sum gjørligt skulu gera sama arbeiði. Kemur tað til almennar uppgávur ræður tað um at skapa so nógv ar-beiðspláss á ávísu økjum sum gjørligt, uttan at spyrja hvør tænanastan skal vera.

Løgið er tó at siggja, at eitt land, sum er ríkt við stórum náttúrutilfeingi og rikari mentan systematiskt avtekur seg sjálvt. Tað nýtist ikki at vera so, tí møguleikarnir eru nógvir. Tað krevur bert at

politikarnir taka seg saman og raðfesta veruliga menning, lurta eftir serfrøðini og leggja korrupta glantrileikin á hillina. At føroyingar skulu ganga fram í øllum lutum er ikki eitt mál, sum einans skuldi vera sett sær fyrri 100 árum síðani, men eigur at vera líka aktuelt mál at seta sær í dag. Um vit ikki vilja ganga fram, so ganga vit aftur og vit eru væl á veg. Man kann spyrja hvør er ætlanin? Sum nú er, sær tað út, sum um at javnvág kemur á figgjarlógina, tá tann síðsti sløkkir og flytir av landinum. Tíverri.

Gleðilig jól

Keypmannahavn
hin 14. des 2012

Annfinn Brekkstein

býráðslimur í Tórshavn Kommunu

Skúladepilin við Marknagil – ein samfelagsmennandi verkætlan

Verkætlanin at byggja ein Skúladepil við Marknagil er væl undirbygd og fyrireika av øllum teimum fakfólkum, sum uppá ymiskar mátar hava havt ábyrgdina av verkætlanini og sum saman við leiðslu, lærarum og starvsfólki hava verið við til at virðisøkt hana. Vit kunnu staðfesta, at ver-andi miðnámsskúlar eru ótíðarhóskandi, ov smáir, niðurslitnir og kostnaðarmiklir at viðlíkahalda. Harafturat er talan um eina løgu í framtíðina, virðisøking av samfelagnum og vinnuni, og ein iløga í okkara høvuðstað sum eitt kraftsentur.

Tí skal øll politiskt orka í Streymoyarøkinum setast inn fyrri, at henda verkætlan

heldur fram og mennist, so-leiðis at Skúladepilin stendur klárur at taka í nýtslu í august 2016.

Tá tosað verður um, at kostnaðurin sær út til at fara nakað upp um tær 391 mió.kr., sum eru ásettar av Løgtinginum (hækking uppá 70 mió.kr. ella 18%), so er hetta heilt einfalt tí, at politiski myndugleikin upprunaliga hevur ásett eina upphædd til iløguna uttan yvirhøvur at gera nakrar sum helst forkanningar – ókvalifiserað git. Harafturat hækkar kostnaðarstöðið á hvørjum árið og hetta er ikki hædd tikin fyrri nú eftir 3-4 árum. Harafturat er ætlanin at leingja byggitiðina og tað dýrkar eisini verkætlanina.

Tað, sum eigur at mót-virka kostnaðinum er lág-konjunkturin.

Tað er vanligt í øðrum londum, at áðrenn ein al-mennur myndugleiki set-ur av játtan til eina slíka byggiverkætlan ella iløgu, so skal fyriliggja ein byggi-skrá. Henda byggiskrá skal td. innihalda nærri útgrein-ingar og lýsingar av, hvørjar funktiónir ein bygningur ítøkiliga skal innihalda, kapasitetur við rúmskráum o.a. Síðan verður eitt slíkt fyrireikandi arbeiði brúkt sum grundarlag fyrri stöðu-takan um vavið á byggjarí-num og ikki minst kostnaðinum og rakstrinum - totaløkonomin. Onki av hesum fyrireikandi arbeiðin-

um varð gjørt, tá upprunaliga játtanin uppá tær 391 mió.kr. varð ásett (uttan innbúgv). Enntá kom Studentaskúlin í Høydølum knappliga við í verkætlanina eftir trýsti frá ungdóminum.

Landið roynir við hesum arbeiðsháttinum at und-irtrykkja veruliga tørvin í verkætlanini og í veruleik-anum er vandi fyrri, at vit við hesari upprunaligu játtan, hvørki fáa "fugl ella fisk" ella ein ónýtuligan skúla, sum heldur ikki er framtíðar-tryggjaður – skúladepilin skal kunna lúka tørvin kom-andi 25-30 árini á frálæru og undirvísing.

So landið hevur bara sær sjálvum fyrri at takka, at verk-ætlanin sær út til at gerast

nakað dýrari. Landið hevur eisini saman við Landsverk ábyrgdina av einum kom-andi byggieftirliti, sum eigur at virka væl og liva upp til endaligu játtanina til verk-ætlanina.

Tað kann tí ikki góðtakast, at gjørdar verða tillagingar í verkætlanini, sum eru við til at virðisminka pædagogisku og tøkniligu funktiónirnar í bygningunum. Tað skulu td. ikki sparast 15% í útreiðslum við tí avleiðing, at skúlans funktiónir og nýtsluvirði minkar við 25%.

Sum Býráðslimur í Tórs-havnar Kommunu taki eg tí fult undir við, at verkætlanin verður framd sum planlagt og at spurningurin um kostnað og tilboð verður avkláraður

uttan, at verkætlanin ella bygningurin skal skjera stigi ella verða fyrri afturstigi.

At enda skal eg viðmerkja, at ein verkætlan um Skúla-depil við Marknagil og bygg-ing av einum nýggjum Fróð-skaparsetri á ongan hátt skal útilokað hvørt annað – bæði skulu byggjast í høvuðsstað-num.

Tórshavn
tann 14. desember 2012